

Til Viborg Hospitals Historie.

(Af afdøde Overlærer D. H. Wulffs Papirer.)

I »Stiftsstadens Viborg«, S. 247 ff., har M. R. Ursin skrevet Viborg Hospitals Historie, hvori dog et enkelt Punkt er forbigaaet. I Aalborg Bispearkiv findes nemlig, rigtignok uden Datum¹⁾ og Underskrift, en Meddelelse, der indeholder adskilligt til Oplysning om Tilstanden i Midten af det syttende Aarhundrede. Den lyder saaledes:

Underretning om Viborg Hospitals Økonomi siden 1632 og fremdeles.

1.

Viborg Hospital er formedelst Spisning »gemeinlig« kommen i Gjæld til sine Forstandere, som Anno 1631 bleven skyldig til Forstanderen 800 Dr. slett.

2.

Af den Aarsag ere Hospitalets Patroni været forarsagede at supplicere om Penge ugentlig at gives de fattige i Steden for Spisning, at Hospitalet ved saadan Middel kunde komme af Gjælden og paa Fode igjen.

¹⁾ Tiden for Meddelelsen maa dog falde mellem 1652—71, i hvilke Aar nemlig den mod Slutningen omtalte Bering var Hospitalsforstander (se Ursin, S. 248).

3.

Den første Økonomus paa denne Maner var sl. Mester Willem¹⁾ fra Philippi Jacobi 1632 til 1635 udi 3 Aar. Blev Hospitalet til Gavn i samme 3 Aar Penge 2400 Dr. slet, hvoraf Hospitalets Gjæld blev betalt, 500 slette Dr. givet den sl. Mands Successori til ugentlig Distribution Penge til de fattige, de øvrige satte paa Rente.

4.

Udi bemeldte sl. M. Villems Tid fandtes, som tilforn havde haft fuld Kost, 15 fattige, og formedelst de havde været vel holdne, blev dem ugentlig til Fornøjelse deputeret $3\frac{1}{2}$ Mk. om Ugen, saa længe de levede. Andre fire havde ringere, en 3 Mk., en $2\frac{1}{2}$ Mk., en 2 Mk., en $1\frac{1}{2}$ Mk.; nogle faa, vare uden Hospitalet, havde ikkun $\frac{1}{2}$ Mk. ugentlig.

5.

En Del af samme fattige, som havde fuld Kost, lagde sig Penge til af saadanne ugentlige Penge; blev funden efter en 70 Dr., efter en anden ringere, efter somme intet, og hvad som saaledes fandtes efter dem, som døde, blev Hospitalet til Bedste beholden og til Regnskab ført.

6.

Efter de gamle uddøde og ny indkomme igjen blev dem paa Personen ringere givet om Ugen, og som Hospitalets Rentetilvæxt stigede, er Mandtallet forhøjet paa 80 Personer, og saa siden Aar efter andet efter Tidernes Lejlighed den ugentlige Penge paa Personen formindsket til $2\frac{1}{2}$ Mk., til 2 Mk. omsider som nu om Stunder i det højeste, og gives et Parti ugentlig $1\frac{1}{2}$ Mk., som deres Trang er til og anden Omstændighed tilsiger, hvilket siden forbedres igjen efter Tidernes Lejlighed, hvormed de fattige noksom ere fornøjede.

¹⁾ Maa være M. Vilhelm Paludan, Præst til Domkirken. † 1634.

7.

At man ikke skulde foraarsages at optage Hospitalets Rentepenge (Kapitalerne) enten ved fjendtligt Indfald eller Misvæxt eller anden Aarsag, remederes saadant i saa Maade, at de afdødes Pladser blive en Tidlang holdne ledige og ringere Penge til de ny indkomne at gives, til det med Tiden kan igjen forbedres.

8.

Det besværligste i denne Mutation er med det første Aar, dersom Hospitalet ikke har prompt Penge ved en fire eller fem hundrede Dr. (efter Hospitalets Storlighed) til ugentlig Distribution, indtil Hospitalets Korn kan sælges og anden Hospitalets Indkomst falder, hvoraf da kan gjøres Forstrækning. De andre efterfølgende Aaringer give dem selv.

9.

Anlangende Hospitalets Lejlighed i Viborg, som den nu forefindes, med dets Forandringer og andre Omstændigheder har vor Hospitalsforstander, den Dannemand Jens Andersen Bering, lovet selv at gjøre mundtlig Rapport om, eftersom han (næst Gud) i Pintse hellige Dage agter sig ned til Aalborg, hvor da bekvemmelig alting stykkevis kan udspørges etc.

(At ovenstaaende Aktstykke findes i Aalborg Bispearkiv, har uden Tvivl sin Grund i, at det fremtræder som Svar paa en Forespørgsel fra Aalborg til Vejledning for Bestyrelsen af det daværende Hospital, der bestod af Stiftamtmanden og Biskoppen, hvilken sidste det da vel og er, Hospitalsforstanderen ved sit Ophold i Aalborg skal give nærmere mundtlige Oplysninger.)
